

До

Членовете на Научното жури, сформирани със Заповед № 2332 от 18.10.2022 г. на Ректора на Югозападния университет „Неофит Рилски“ (ЮЗУ) за защита на дисертационния труд на редовен докторант Даниела Димитрова Атанасова от Катедра “Публичноправни науки” на Правно-историческия факултет (ПИФ) на ЮЗУ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ю.н. Георги Петров Пенчев
Юридически факултет на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”

Относно: представения за защита дисертационен труд на редовен докторант Даниела Димитрова Атанасова за получаване на образователната и научна степен “доктор” по област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма “Наказателно право” на тема “Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита” с научен ръководител проф. д.ю.н. Костадин Бобев

Уважаеми членове на Научното жури,

Като член на Научното жури, сформирани за оценяване на дисертационния труд с наименование “Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита” на редовен докторант Даниела Димитрова Атанасова от катедра “Публичноправни науки” на ПИФ при ЮЗУ с горепосочената заповед на Ректора на университета, Ви предоставям рецензията си, изготвена на основание чл. 10, ал. 1 от Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) (ДВ, бр. 38 от 2010 г., изм. и доп.), чл. 32, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав на Република България, приет с ПМС № 202 от 10.09.2010 г. (ППЗРАСРБ) (ДВ, бр. 75 от 2010 г., изм. и доп.) и чл. 58, ал. 1 от Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ „Неофит Рилски” (ВПРАСЮЗУ) от 2011 г., изм. (В: Югозападен университет „Неофит Рилски” [онлайн] [прегледан 31.10.2022]. Достъпно от: http://rd.swu.bg/media/102160/vp_10.2022.pdf).

1. Кратки биографични данни за докторанта

Докторант Даниела Атанасова е завършила висшето си юридическо образование в ПИФ на ЮЗУ в 2005 г. През периода 2005-2017 г. е била

адвокат, а през периода 2017-2020 г. е била старши юрисконсулт в Басейнова дирекция „Западнобеломорски район” към министъра на околната среда и водите, гр. Благоевград. От 07.04.2020 г. и понастоящем тя работи в Агенция „Пътна инфраструктура” към министъра на транспорта и съобщенията. В 2018 г. е зачислена за редовен докторант в катедра „Публичноправни науки” на ПИФ при ЮЗУ по научна специалност/докторска програма „Наказателно право” (Заповед № 1427/02.07.2018 г. на ректора на ЮЗУ, считано от 21.06.2018 г.). След успешно приключване на докторантурата ѝ в 2022 г., тя е отчислена с право на защита (Заповед № 1304/13.07.2022 г. на ректора на ЮЗУ, считано от 05.07.2022 г.).

2. Общо описание на представените материали

Представеният от Даниела Атанасова комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на ВПРАСЮЗУ. Тя е публикувала 3 статии по темата на дисертационния труд. От представените материали може да се направи констатацията, че дисертантът отговаря на нормативните изискванията за допускане до защита на дисертационния му труд.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд на Даниела Атанасова е посветен на една значима в теоретичен и практически аспект и неизследвана по-цялостно досега в монографичен или дисертационен труд у нас проблематика – наказателноправната защита на водите в Република България. Нейната актуалност, според мен, е детерминирана от две обстоятелства. *Първото от тях* е свързано с необходимостта от ефективна наказателноправна защита на този жизненоважен природен ресурс. *Второто от тях* се отнася до отчитане на изменението на климата при прилагането на отделните разпоредби на Наказателния кодекс (НК – ДВ, бр. 26 от 1968 г., изм. и доп.), свързани с опазването на водите. Във връзка с това, докторантът прецизно и сполучливо, по мое мнение, е определил основните цели и задачи в увода на дисертационния си труд.

4. Познаване на проблематакита на дисертационния труд

Даниела Атанасова е демонстрирала много добро познаване на състоянието на разглежданата от нея проблематика. Тя е използвала литературни и нормативни източници на различни езици (български, руски, немски и английски), а това е показател за нейната много добра литературна осведоменост.

5. Методика на изследването в дисертационния труд

В представения за рецензиране дисертационен труд са използвани преди всичко сравнителноправният и историкоправният методи на научно изследване. Избраната методика на изследване позволява постигането на поставените цели и задачи на дисертационния труд.

6. Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем на 221 стр. и в структурно отношение се състои от: увод (с. 7-13); три глави, посветени съответно на: общата характеристика на водите като природен ресурс и обект на правна защита (с. 14-73); общата характеристика на наказателноправните норми, осигуряващи защитата на водите в Република България (с. 74-131); съставите, чрез които се реализира наказателноправната защита на водите (с. 132-190); заключение (с. 191-196); предложения de lege ferenda (с. 197-200); библиография (с. 201-220), която включва литературни и нормативни източници и съдебна практика, сред които 93 заглавия на кирилица, 16 заглавия на латиница и 22 интернет-ресурси; и 1 приложение, съдържащо решение на Върховна касационна прокуратура № 1364 от 14.06.2022 г. за достъп до обществена информация.

Изложението в дисертацията е целенасочено и съдържателно. То се съпровожда с отделни сравнения и разграничения, както и обосноваване на оригинални изводи.

7. Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Научните приноси в изследването са от категорията „обогатяване на съществуващите знания“ и се градят не само върху проучване на българското и европейското водно законодателство, вкл. в наказателноправен аспект, но и на личните виждания на автора за тяхната ефективност, съпроводени с редица собствени и оригинални изводи и съображения.

Могат да бъдат изтъкнати следните конкретни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд:

1) сполучлив авторски анализ на историческото развитие на българското законодателство по опазване на водите, вкл. наказателното (с. 28-38), както и на действащата правна уредба в тази област (с. 38-66);

2) авторска критика, заслужаваща подкрепа, за ниската ефективност на Закона за водите (ЗВ - ДВ, бр. 67 от 1999 г., изм. и доп.) по отношение на контрола върху опазването на водите, причинена от многоведомствеността в тази насока (с. 55) и аналогично по отношение на санкциите и компетентността на органите в Закона за опазване на околната среда (ЗООС - ДВ, бр. 91 от 2002 г., изм. и доп.) и ЗВ (с. 58);

3) оригинално авторско предложение de lege ferenda за включване в НК на общ състав на престъпление, изразяващо се в неправомерно водовземане с оглед на опазването на водите от разхищаване (с. 77-79);

4) оригинално авторско предложение наказателноправната защита на водите да обхваща и незаконосъобразното им управление и контрол (с. 80);

5) сполучливо авторско предложение, засужаващо подкрепа, съставите на престъпления против околната среда да бъдат обособени в една глава на НК (с. 82-84);

6) оригинално авторско становище за наличието на терминологични несъответствия между НК и ЗВ (с. 85-88, 95);

7) много добър анализ на престъпленията против водите от обективната и субективната им страна (с. 91-113) и според видовете наказания (с. 113-119);

8) оригинално авторско предложение de lege ferenda в чл. 352, ал. 1 от НК предметът на престъплението да бъде конкретизиран в повърхностните и подземните води (с. 96);

9) сполучлива авторска критика на чл. 6 от ЗООС и § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на с.з. (с. 106), както и на фрагментирането на съставите на административни екологични нарушения в много нормативни актове, което води до ниска ефективност на правоприлагането (с. 119);

10) сполучлив анализ на съотношението между наказателната и административнонаказателната отговорност за опазването на водите (с. 119-131);

11) сполучлив анализ на конкретни състави на престъпления срещу водите по НК, и по-специално на членове 352, 353, 349, 239, ал. 2, 353а, 353ж, 353з, 216а, ал. 1 и 234в, съчетан с оригинални авторски междинни изводи и предложения de lege ferenda (с. 132-182), както и на някои състави на престъпления, свързани с причиняването на вреди на околната среда, имащи косвено значение за състоянието на водите, и по-специално на членове 353б, 353в, 353д, 356е, 356к и 356л (с. 183-190), като в тази насока заслужават подкрепа авторските предложения за декриминализиране на членове 239, ал. 2, 353ж и 353з от НК (с. 200).

12) в заключението и в раздела „предложения de lege ferenda” фигурират съответно някои полезни за юридическата теория и практиката по-общии изводи от разгледаната правна уредба на национално и европейско равнище, както и предложения за усъвършенстване на българското водно законодателство, вкл. разпоредби на НК (с. 191-200).

8. Преценка на публикациите по тематиката на дисертационния труд

Докторантът е представил 3 статии по тематиката на дисертационния си труд. Те са: „Наказания и административни санкции в законодателството по опазване и управление на водите”. - В: Научни четения на тема: „Санкциите в правото”. Сборник с доклади от научна конференция, посветена на 140-ата

годишнина от приемането на Търновската конституция, организирана от катедра „Теория и история на държавата и правото” и катедра „Наказателноправни науки” на Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”, проведена на 15-16 април 2019 г. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски”, 2019, с. 566-577, ISBN 978-954-07-4831-3; „Наказателноправна защита на водите от замърсяване според чл. 352 от Наказателния кодекс”. – Право, политика, администрация [онлайн]. Благоевград, 2022, Т. 9, № 2, с. 8-19, ISSN 2367-4601. [прегледан 26.10.2022]. Достъпно от: <https://lpajournal.swu.bg/wp-content/uploads/2022/09/Daniela-Atanasova-br.9-2.pdf>; и „Проблеми, свързани с приложението на съставите от НК, осигуряващи защита на водите в Република България”. – e-journal VFU [онлайн], сер. Юридически науки. Варна, 2022, бр. 18 (извънреден), с. 197-206, ISSN 1313-7514. [прегледан 29.10.2022]. Достъпно от:

<https://ejournal.vfu.bg/pdfs/25%20%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D0%BB%D0%B0%20%D0%90%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0,%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98,%20%D0%A1%D0%92%D0%AA%D0%A0%D0%97%D0%90%D0%9D%D0%98%20%D0%A1%20%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%95%D0%A2%D0%9E.pdf>.

Тези статии сполучливо отразяват редица анализи и становища на автора, залегнали в определени части от дисертационния му труд.

9. Лично участие на докторанта

Изтъкнатите приноси в дисертационния труд и получените резултати са лична заслуга на Даниела Атанасова. Тя коректно е цитирала под линия съответните източници - обстоятелство, което изключва наличието на плагиатство.

10. Мнение за автореферата

Авторефератът на дисертационния труд в обем на 29 с. отразява на много добро равнище неговото съдържание и постигнатите основни резултати.

11. Критични бележки и препоръки

Към дисертационният труд могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки.

11.1. Критични бележки

1) На с. 38, ред 15 след думата „българското” трябва да се добави думата „водно”, за да се посочи конкретния отрасъл на законодателството.

2) На с. 56, бел. 122 под линия цифрата „2021” трябваше да се замени с цифрата „2016”.

3) Дискусионно е становището на автора, че обектът на престъплението по чл. 352, ал. 1 от НК обхваща и обществените отношения по рационално използване на водите (с. 133-134). Смятам за точно становището, че той обхваща единствено обществените отношения по опазване на водите от замърсяване поради характера на изпълнителното деяние – „замърсяване” или „допускане на замърсяване”, в случая на водите, което е основния критерий в тази насока, а престъпният резултат, напр. негодността на водите (в резултат на замърсяването им – б.м.,Г.П.) за определени културно-битови или стопански цели е по същество вторичен критерий в тази насока. Рационалното използване на водите е свързано с изземването на определено тяхно количество за отделните видове водоползване, но това не е обект на престъплението по чл. 352 от НК. Аналогичен извод важи и за дискусияното становище на автора на с. 156 спрямо относимостта на чл. 353, ал. 2 от НК както към опазването на водите от замърсяване, така и от разхищаване. Логическото тълкуване на тази разпоредба може да ни доведе до извода, че тя е относима само към опазването на водите от замърсяване, а не и от разхищаване, защото в нея става дума за „пречиствателни съоръжения”.

4) Дискусионно е становището на автора на с. 155 относно фактическото наличие на престъпен резултат на деянието по чл. 353 от НК (т.е. наднормено замърсяване на водите), защото смятам, че законодателят основателно в тази разпоредба не е предвидил престъпен резултат от деянието и е криминализирал самото пускане или нареждане да се пусне в експлоатация на предприятие или ТЕЦ без предварителното поставяне в действие на пречиствателните му съоръжения, тъй като очевидно той е имал предвид потенциалната опасност за качеството на водите, атмосферния въздух и почвата от реализацията на това изпълнително деяние. Логично е да се презюмира такава опасност, без да е необходимо изричното изтъкване на вредоносен резултат в чл. 353 от НК. В случай, че е налице наднормено замърсяване на водите в резултат от деянието по чл. 353 от НК, авторът можеше да обмисли хипотезата за приложимост и на чл. 352, ал. 1 от НК при отчитане на чл. 23, ал. 1 от НК (съвкупност на престъпления).

5) Дискусионно е становището на автора на с. 166, че чл. 353а от НК е относим само към опазването на водите от разхищаване (т.е. в количествено отношение), защото укриването на информация или предоставянето на недостоверна информация за състоянието на околната среда по тази разпоредба е относимо и към качеството на водите, т.е. и спрямо опазването им от замърсяване. Този извод се потвърждава от логическото тълкуване на употребеното понятие „състояние на околната

среда” в тази разпоредба на НК, съдържанието на което включва както качеството, така и количеството на съответния природен ресурс като компонент на околната среда, в случая водите.

б) Не беше необходимо самостоятелното обособяване на „предложенията de lege ferenda” извън заключението (с. 197-200), защото е по-уместно в дисертационен труд те да бъдат включени като част именно от заключението.

11.2. Препоръки

1) Наименованието на дисертационния труд можеше да бъде „Наказателноправна защита на водите в Република България”.

2) На с. 30, ред 11 вместо думата „разписани”, по-добре беше да се употреби думата „регламентирани”.

3) На с. 45, бел. 83 под линия можеше да се посочи и броят на сп. *Studia Iuris*, където е публикувана статията, а именно брой 2.

4) На с. 84, редове 24-26 можеше да се цитират под линия авторите, изразили становище за необходимостта от систематизиране на екологичните престъпления.

5) На с. 173, 177 и 188 можеше да се посочат броя и датата на ДВ, където са обнародвани посочените закони (съответно: Закон за сдружения за напояване; Закон за концесиите, Закон за общинската собственост; Закон за безопасно използване на ядрената енергия).

б) В дисертационния труд можеха да бъдат анализирани и съставите на престъпления по членове 334 и 335 от НК (респ. умишлено или непредпазливо причиняване на наводнение), тъй като и те са свързани със състоянието на водите, по-специално с рационалното им използване.

11.3. Оценка на въздействието на китичните бележки и препоръки върху научното значение на дисертационния труд

Изтъкнатите по-горе слабости, по мое мнение, не омаловажават значимостта и полезността за теорията и практиката на предложения за защита дисертационен труд. Той е написан ясно, разбираемо, логично и се чете с интерес. С него се запълва една празнина в правната ни литература в разглежданата област. Посочените критични бележки и препоръки целят единствено да помогнат на автора, ако евентуално желае да публикува като книга впоследствие дисертационния си труд.

12. Заключение

Накрая, въз основа на изложеното по-горе:

1. Заявявам, че дисертационният труд “Водите в Република България и тяхната наказателноправна защита” съдържа научни и научно-приложни

резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и чл. 53 от ВПРАСЮЗУ. Същевременно този дисертационен труд показва, че Даниела Атанасова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност/докторска програма „Наказателно право“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Поради това тя отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл.чл. 24-26 от ППЗРАСРБ и чл. 51, т. 1 и 2 от ВПРАСЮЗУ.

2. Във връзка с гореизложеното, на основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 32, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 58, ал. 1 от ВПРАСЮЗУ, давам своята положителна оценка на проведеното научно изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси.

3. Предлагам на почитаемото научно жури, на основание чл. 11, ал. 4 от ЗРАСРБ, чл. 34, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 58, ал. 2 от ВПРАСЮЗУ, да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Даниела Димитрова Атанасова в област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма “Наказателно право”.

София, 03.11.2022 г.

Рецензент: (п)

(проф. д.ю.н. Георги Пенчев)

To
Members of the scientific jury, established by
the Order № 2332 of October 18, 2022 of the
Rector of the South-West university “Neofit
Rilski” (SWU) on the defence of the dissertation
work of full-time doctoral student Daniela
Dimitrova Atanasova from Department “Public
Law Sciences” of the Law-History Faculty
(LHF) at the SWU

REVIEW

of Prof. DSc. Georgi Petrov Penchev
Faculty of Law at the Plovdiv University “Paisiy Hilendarski”

concerning: presented for defense of a dissertation work of full-time doctoral student Daniela Dimitrova Atanasova for obtaining of an educational and scientific degree “Doctor” in area of higher education 3. “Social, Economic and Legal Sciences”, professional field 3.6. “Law”, scientific specialty/doctoral programme “Penal Law” on topic “Waters in the Republic of Bulgaria and its penal law protection” with scientific supervisor Prof. DSc Kostadin Bobev

Dear Members of the Scientific Jury,

As a member of a scientific jury, established for assessment of a dissertation work, entitled “Waters in the Republic of Bulgaria and its penal law protection” by full-time doctoral student Daniela Dimitrova Atanasova from Department “Public Law Sciences” of the LHF at the SWU with the above mentioned order of the Rector of the university, I present you my review, prepared on the ground of Art. 10, par. 1 of the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria Act (DASRBA – State Gazette (SG), No. 38 of 2010, as amended), Art. 32, par. 1 of the Regulation for Implementation of the DARSBA, adopted by Decree of the Council of Ministers No. 202 of September 10, 2010 (RIDARSBA – SG, No. 75 of 2010, as amended) and Art. 58, par. 1 of the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at the SWU “Neofit Rilski” (IRDASSWU) of 2011, as amended (In: South-West university “Neofit Rilski” [online]. [viewed 31.10.2022]. Available from: http://rd.swu.bg/media/102160/vp_10.2022.pdf).

1. Brief biographical data about the doctoral student

The doctoral student Daniela Atanasova completed her higher legal education in LHF at the SWU in 2005. During the period 2005-2017 she was a lawyer and during the period 2017-2020 she was a senior legal consultant in the Basin directorate “Western Mediterranean region” to the Minister of

Environment and Waters, Blagoevgrad. From 07.04.2020 and current she works at the “Road Infrastructure” Agency to the Minister of Transport and Communications. In 2018, she was enrolled as a full-time doctoral student in the Department “Public Law Sciences” of the LHF at the SWU on scientific specialty/doctoral programme “Penal Law” (Order № 1427/02.07.2018 of the Rector of the SWU, effective from 21.06.2018). After successful completion of her doctoral studies, she was dismissed with the right of defence (Order № 1304/13.07.2022 of the Rector of the SWU, effective from 05.07.2022).

2. General description of the presented materials

Presented by Daniela Atanasova set of materials in paper and electronic form is in conformity with the requirements of the IRDASSWU. She has published 3 articles on the topic of the dissertation work. From the presented materials, it can be concluded that the dissertation student meets the legal requirements for admission to the defence of his dissertation work.

3. Relevance of the topic and appropriateness of the set goals and tasks

The dissertation work of Daniela Atanasova is dedicated to one significant in theoretical and practical aspect and insufficiently researched up till now in a monograph or dissertation work in our country problematic – the penal law protection of waters in the Republic of Bulgaria. Its actuality, in my opinion, is determined by 2 circumstances. *First of them* is related to the need of effective penal law protection of this vital natural resource. *Second of them* refers to the consideration of climate change in the implementation of the separate provisions of the Penal Code (PC – SG, № 26 of 1968, as amended), related to the protection of waters. In this regard, the doctoral student has precisely and successfully, in my opinion, defined the main goals and tasks in the introduction of his dissertation work.

4. Knowledge of the issues of the dissertation work

Daniela Atanasova has demonstrated a very good knowledge of the state of the issues she is considering. She has used literature and normative sources in different languages (Bulgarian, Russian, German and English), and this is an indicator of her very good literary awareness.

5. Research methodology in the dissertation work

In the presented for assessment dissertation work, the comparative law and historical law methods of scientific research are mainly used. The chosen research methodology allows the achievement of the set goals and tasks of the dissertation work.

6. General characteristics and assessment of the dissertation work

The dissertation work is 221 pages long and in structural meaning consists in: Introduction (pp. 7-13); three chapters, dedicated respectively to: the general

characteristics of waters as a natural resource and object of legal protection (pp. 14-73); the general characteristics of the penal law norms, ensuring the protection of waters in the Republic of Bulgaria (pp. 74-131); corpus delicti of crimes, through which the penal law protection of waters is realized (pp. 132-190); conclusion (pp. 191-196); proposals de lege ferenda (pp. 197-200); bibliography (pp. 201-220), which includes literary and normative sources and case law, including 93 titles in Cyrillic, 16 titles in Latin and 22 Internet sources, and 1 annex, containing the Decision of the Supreme Cassation Prosecutor's Office № 1364 of 14.06.2022 on access to public information.

The exposition in the dissertation is purposeful and meaningful. It is accompanied by separate comparisons and distinctions, as well as substantiation of original conclusions.

7. Contributions and significance of the dissertation work for the science and practice

The scientific contributions of the study are of the category of “enrichment of the existing knowledge” and are based not only on investigation of the national and European water legislation, including in a penal law aspect, but also of the author's personal views on their effectiveness, accompanied by a number of own and original conclusions and considerations.

The following specific scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work could be highlighted:

1) successful author's analysis of the historical development of the Bulgarian legislation on water protection, incl. the penal (pp. 28-38), as well as the current legal framework in this field (pp. 38-66);

2) author's criticism, deserving of support, about the low efficiency of the Water Act (WA – SG, № 67 of 1999, as amended) with regard to the control over water protection, caused by the multi-agency in this direction (p. 55) and similarly with regard to sanctions and the competence of the authorities in the Environmental Protection Act (EPA – SG, № 91 of 2002, as amended) and WA (p. 58);

3) original author's proposal de lege ferenda for general corpus delicti of crime to be included in the PC, expressed in illegal water catchment with a view to protect waters from dissipation (pp. 77-79);

4) original author's proposal for penal law protection of waters to cover also their illegal management and control (p. 80);

5) successful author's proposal, deserving support, for the corpus delicti of crimes against environment to be differentiated into one chapter of the PC (pp. 82-84);

6) original author's statement about the existence of terminological inconsistencies between PC and WA (pp. 85-88, 95);

7) very good analysis of crimes against waters from their objective and subjective side (pp. 91-113) and in accordance with types of punishments (pp. 113-119);

8) original author's proposal de lege ferenda in Art. 352, par. 1 of the PC the object of crime to be specified in surface and underground waters (p. 96);

9) successful author's criticism of Art. 6 of the EPA and § 1, p. 5 of the Supplementary provisions of the same act (p. 106), as well as of the fragmentation of corpus delicti of administrative environmental offences in many normative acts which leads to low efficiency of law enforcement (p. 109);

10) successful analysis of the correlation between penal and administrative liability for water protection (p. 119-131);

11) successful analysis of specific corpus delicti of crimes against waters under the PC, and especially articles 352, 353, 349, 239, par. 2, 353a, 353g, 353h, 216a, par. 1 and 234c, combined with original author's intermediate conclusions and proposals de lege ferenda (pp. 132-182), as well as of some corpus delicti of crimes, related to causing of harm to the environment which have indirect meaning for the state of waters, and especially articles 353b, 353c, 353e, 356f, 356k and 356l (pp. 183-190), and in this regard deserve support the author's proposals about decriminalization of articles 239, par. 2, 353g and 353h of the PC (p. 200);

12) in the conclusion and in the "proposals de lege ferenda" section, respectively, there are some useful for legal theory and practice more general conclusions from considered legal framework on a national and European levels, as well as proposals for improving of the provisions of the EPA, WA and PC (pp. 191-200).

8. Assessment of the publications on the dissertation work

The doctoral student has presented 3 publications related to the subject matter of his dissertation work. They are: „Punishments and administrative sanctions in the legislation for protection and management of waters”. – In: Scientific readings on the topic “Sanctions in the Law”. Collection of reports from scientific conference, dedicated to 140th anniversary of the adoption of the Tarnovo Constitution, organized by Department “Theory and History of State and Law” and Department “Penal Law Sciences” of the Faculty of Law at the Sofia University “St. Kliment Ohridski”, held in 15-16 April 2019. Sofia: University publishing house “St. Kliment Ohridski”, 2019, pp. 566-577, ISBN 978-954-07-4831-3; “The penal law protection of waters from pollution under Art. 352 of the Penal Code”. – Law, policy and administration [online]. Blagoevgrad, 2022, Vol. 9, № 2, pp. 8-19, ISSN 2367-4601. [viewed 26.10.2022]. Available from: <https://lpajournal.swu.bg/wp-content/uploads/2022/09/Daniela-Atanasova-br.9-2.pdf>; and “Problems related to the implementation of the corpus delicti of PC, ensuring protection of waters in the Republic of Bulgaria”. – e-journal VFU [online], ser. Legal Sciences. Varna, 2022, No. 18 (special), pp. 197-206, ISSN 1313-7514. [viewed 29.10.2022]. Available from:

<https://ejournal.vfu.bg/pdfs/25%20%D0%94%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D0%BB%D0%B0%20%D0%90%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0,%20%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%98,%20%D0%A1%D0%92%D0%AA%D0%A0%D0%97%D0%90%D0%9D%D0%98%20%D0%A1%20%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%98%D0%95%D0%A2%D0%9E.pdf>

These publications successfully reflect a number of analyses and opinions of the author, embedded in certain parts of his dissertation work.

9. Personal attendance of the doctoral student

The outstanding contributions in the dissertation work and obtained results are a personal merit of Daniela Atanasova. She correctly quoted in line the literature used, related to the opinions of individual authors – a circumstance that excludes the presence of plagiarism.

10. Opinion on the Overview

The Overview of the dissertation work of 29 pages long reflects on a very good level its content and achieved general results.

11. Critical remarks and recommendations

Some critical remarks and recommendations can be addressed to the dissertation work.

11.1. Critical remarks

1) On p. 38, line 15 after the word “Bulgarian”, the word “”water” should have been added to indicate specific branch of the legislation.

2) On p. 56, note 122 under the line, the number “2021” should have been replaced by the number “2016”.

3) The opinion of the author is debatable that the object of the crime under Art. 352, par. 1 of the PC also covers the public relations regarding to rational use of waters (pp. 133-134). I think it is more accurate a standpoint that it covers only public relations regarding to the protection of waters from pollution due to the nature of the executive act – “pollution” or “allowing pollution” in this case of waters, which is the main criterion in this direction, and the criminal result, e.g. unfitness of the waters (as a result of their pollution – NB, G.P.) for certain cultural-domestic or economic purposes is essentially a secondary criterion in this direction. The rational use of waters is related to seizure of a certain amount of it for the individual type of water use, but this is not the subject of a crime under Art. 352 of the PC. An analogous conclusion also applies the the debatable opinion of the author on p. 156 concerning the relevance of the Art. 353, par. 2 of the PC both to the protection of waters from pollution and from dissipation. A logical interpretation of this provision can lead us to the

conclusion that it is only relevant to the protection of water from pollution and not from dissipation, because it refers to “purification facilities”.

4) The opinion of the author is debatable on p. 155 concerning the factual existence of a criminal result of the act under Art. 353 of the PC (i.e. excessive water pollution), because I consider that the legislator reasonably in this provision did not foresee a criminal result from the act and he criminalized commissioning or order to into operation itself of an enterprise or thermal power plant without of prior put into operation of its purification facilities, since he obviously had in mind the potential danger to the quality of water, atmospheric air and soil from the realization of this executive act. It is logical to presume such a danger without the need for the explicit mention of a harmful result in Art. 353 of the PC. In the event that there is excessive water pollution as a result of the act under Art. 353 of the PC, the author could consider a hypothesis of applicability also of Art. 352, par. 1 of the PC when taking into account of Art. 23, par. 1 of the PC (set of crimes).

5) The opinion of the author is debatable on p. 166 that Art. 353a of the PC is relevant only to the protection of water from dissipation (i.e. in a quantitative relation), because hiding information or placing false information on the state of the environment under this provision is also relevant to the quality of waters, i.e. and to their protection from pollution. This conclusion is confirmed by the logical interpretation of the term “state of the environment” used in this provision of the PC, the content of which includes both the quality and the quantity of the relevant natural resource as a component of the environment, in this case waters.

6) It was not necessary to separate “the proposals de lege ferenda” outside the conclusion (pp. 197-200), because it is more appropriate in a dissertation work for them to be included as a part precisely of the conclusion.

11.2. Recommendations

1) The title of the dissertation work could have been “Penal law protection of waters in the Republic of Bulgaria”.

2) On p. 30, line 11 instead of the word “scheduled”, it was better to use the word “regulated”.

3) On p. 45, note 83 under the line could have been indicated also the number of the journal *Studia Iuris*, where is published the article, namely number 2.

4) On p. 84, lines 24-26, the authors who expressed an opinion on the need to systematize the environmental crimes could have been cited as a footnote.

5) on pp. 173, 177 and 188, the number and date of the State Gazette where the mentioned laws were promulgated (respectively: Irrigation Associations Act;

Concessions Act, Municipal Property Act; Safe Use of Nuclear Energy Act) could be indicated.

6) In the dissertation work could also be analyzed corpus delicty of crimes under Articles 334 and 335 of the PC (resp. intentionally or negligently causing flood), since they are also related to the state of the waters, in particular to their rational use.

11.3. Assessment of the impact of the critical remarks and recommendations on the scientific meaning of the dissertation work

The pointed out above weaknesses, in my opinion, do not diminish the significance and usefulness for the theory and practice of the proposed for defense dissertation work. It is written clearly, understandably, logically and is read with interest. It fills a gap in our legal literature in the investigated field. These critical notes and recommendations are intended only to help the author in case he possibly wishes to publish as a book subsequently his dissertation work.

12. Conclusion

Finally, based on the above:

1. I declare that the dissertation work “Waters in the Republic of Bulgaria and its penal law protection” contains scientific and scientific-applied results, which represent an original contribution in science and meet the requirements of Art. 6, par. 3 of DASRBA, Art. 27, par. 2 of RIDASRBA and Art. 53 of IRDASSWU. At the same time, this dissertation work shows that Daniela Atanasova has in-depth theoretical knowledge and professional skills in the scientific specialty/doctoral programme “Penal Law” by demonstrating qualities and skills for independent research. Therefore she meets the requirements of Art. 6, par. 1 of DASRBA, Articles 24-26 of RIDASRBA and Art. 51, points 1 and 2 of IRDASSWU.

2. In relation to the abovementioned, on the ground of Art. 10, par. 1 of DASRBA, Art. 32, par. 1 of RIDASRBA and Art. 58, par. 1 of IRDASSWU, I give a positive assessment of the conducted scientific research, presented by the above-reviewed dissertation work, overview, achieved results and contributions.

3. I suggest to the esteemed Scientific Jury, on the ground of Art. 11, par. 4 of DASRBA, Art. 34, par. 1 of RIDASRBA and Art. 58, par. 2 of IRDASSWU, to give the educational and scientific degree “Doctor” to Daniela Dimitrova Atanasova in area of higher education 3. “Social, Economic and Legal Sciences”, professional field 3.6. “Law”, scientific specialty/doctoral programme “Penal Law”.

Sofia, 03.11.2022.

Reviewer: (s)
(Prof. DSc. Georgi Penchev)